

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه اول مهرماه ۱۳۲۰

مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
۲ - بیانات آقای رئیس راجع به مطالبی ملوکانه
- ۳ - طرح و تصویب برنامه هفت دولت
۴ - مواعید دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس چهار ساعت بعد از ظهر بریاست آقای استندبازی تشکیل گردید

صورت مجلس روز یکشنبه سی ام شهریور ماه را آقای (طوسی) منشی خواندند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (گفته شد - خیر)

صورت مجلس تصویب شد.

۲ - بیانات آقای رئیس دائر به مطالبی ملوکانه

رئیس - از روزیکه اعلیحضرت همایونی به یازگی و

میمنت به مقام سلطنت مقرر شده اند چند مرتبه بنده شرفیاب

شده ام بلازمه اطلاع آنیکه بنده سقراً و حضراً از مکالم اخلاق

و سات عالیله اعلیحضرت دانستم در شرفیابی ها نیکه بعضی

آقایان وزراء حضور داشتند مزایای از بیست مقدس

اعلیحضرت همایونی استنباط کرده ام که حقیقه خیلی اسباب

امیدواری و انتخار است اعلیحضرت همایونی در هر جلسه

ذکرشان و تأکیدشان راجع بتدارک آسایش عموم و رفاه

مردم و آبادی کشور بوده و با آقایان وزراء همیشه این مسائل

را مقرر میفرمودند و دقیقله از این مسائل فرو گذار نمیفرمایند

چنانیکه برنامه آقایان وزراء شاهد بیست عالیله و مطالبی

ملوکانه مؤید آاست علاوه بر آنچه باطلاع آقایان رسیده

است راجع بیکشش ها نیکه از دارائی شخصی همایونی برای

ملت و کشور خودشان تخصیص داده اند اینک برای اطلاع

آقایان نمایندگان و آگاهی عموم خوانده میشود تا تمام

افراد ملت از نتیجه بیات و مطالبی شاهانه مستحضر باشند

و امیدوارم که همگی بک زبان بگویند:

برومند باد آن همایون درخت که در سایه آن توان برد درخت

فهرست مطالبی شاهانه از دارائی شخصی -

۱ - خریداری بیابانستان پانصد نخه خرابی و اعطای آن

به شهر تهران -

۲ - اعطای پنجاه میلیون ریال برای کمک بلوا کشی

شهر تهران -

عین مذاکرات مشروح یکمدهم و هجدهمین جلسه از دوره دوازدهم قانون گذاری

اداره تدوین و تحریر صورت مجلس

۴ - اعتبار یک هیئت منصفه آبرومند بشهر تهران
 ۵ - ساختمان کوی دانشگاه شهر تهران
 ۶ - ساختمان یک دانشکده پزشکی در تبریز و یکی در شیراز
 ۷ - ساختمان یک بیمارستان و یک دبیرستان در هر شهر که متجاوز از ده هزار نفر جمعیت داشته باشد.
 ۸ - تقسیم معادن دولتی در باره باخشایریجات در تمام کشور
 ۹ - تشکیل سازمان مخصوص و اختصاصی برای مبارزه دائمی با بیماری مالاریا و تراشم در تمام کشور
 ۱۰ - اعطاء و تزیین جوایز مهمی از قبیل لایزالوار و لوازم آتشی و صنعتی بطور سابقه بکارکنان پزیشکی و مهندسی و انحصاری دانشمندان و غیره که در درجه شرف و استیجاب کشفیات یا اختراعاتی مینمایند که مورد گواهی کمیته دولتی منتخب از اهل فن باشد
 ۱۱ - ایجاد و تأسیس یک کتابخانه و قرائت خانه مخصوص در شهر تهران
 ۱۲ - ساختمان دانشگاه در شهر تهران
 ۱۳ - کمک تهیه سوخت و لباس و بنیادین شهر تهران و سایر شهرستانها (پنج میلیون ریال شهر تهران و ده میلیون ریال برای سایر شهرستانها)
 ۱۴ - تأسیس شیرخوارگاه و بیمارستان مخصوص برای زنان باردار و کودکان در شهر هائیکه بشکاه حمایت مادران در آنجا ایجاد شود
 ۱۵ - ساختمان یک پرورشگاه بنیادین در شهری که دارای بشکاه حمایت کودکان باشد
 ۱۶ - مبلغ هشتاد و پنج میلیون ریال در هر سال برای تأسیس آسایشگاه در شهرها که در دسترس کم و کسان می باشد
 ۱۷ - راه کار دهند
 ۱۸ - چون مسلم است دقت نظری که اعلیحضرت عالیجاهی در باب جزئیات تأسیس دولت خودشان فرموده اند یکی از راه های اصلی است که البته مجلس در تمام مدت کمال تشکر و امتنان را دارد

وزیر خداداد بخیر خواهد که همیشه ساعت ایشان موجب سعادت کشور و رفاه عموم ملت باشد (صبح است)
 ۳ - طرح و تصویب برنامه هیئت دولت رئیس - برنامه کابینه آقای فرحی نخست وزیر موردهست است . آقای اعتبار
 اعتبار - بنده باید قبلاً عرض کنم که در این نامه مجلس شورای ملی برای انحصاری که بخیر خواهد گذرانی بدهند و مطالبی را بیشتر روشن کنند جز راه مخالفت راه دیگری نیست و از این جهت است که بنده هم از این راه استفاده کرده و تذکره ای که بنظر رسید در برنامه دولت لازم بود کنجاند که بود برض آقایان میرسانم . موضوعی که در این نامه آقای فرحی فرمودند موضوع عطیله مازک بود راجع مازک و احوال سابق بنظر بنده این جهت حائز است بود که در برنامه دولت گذاشته میشود و در اطراف آن بود طرز اجرای آن توضیحات بیشتری داده میشود زیرا عملی کردن این کار بنده آنچه فکر کردم با قوانین زیادی متباین است مثل اینکه قانون ثبت املاکی که سند صادر شده باشد برای او هیچگونه اعتباری و دعوی غیبن مخصوصاً در اسناد دعوی غیبن از هر جهت اسقاط شده این را بایستی که تصدیق دولت میکرد که در اینجا دولت میکند بما که اگر لازم است برای این کار بخصوص آن قوانین را لغو بکنند باره را برای احقاق حق مردم و برای اینکه حقیقتاً ثبت شاهانه بوقوع اجرا گذارند شود و هر کسی که از این راه منتزعه شده بحق خودش برسد برای آنها یک راهی باز شود و البته این کار باید بشود و بعد در روزنامه دیدیم که نوشته شده بود که کمیسیون دوزارت دارایی از نامه بنده گمان وزارتخانه ها برای این کار دولت در نظر دارد بنده خیال میکنم این کار همیشه بیشتر از آست و مقنن این است که مخصوصاً از انحصاری که در این عمل بیشتر اطلاعات دارند و بیشتر وارد بوده اند و مخصوصاً از مجلس شورای ملی در این کار شرکت میکنند از مجلس هم در نظر نمی دعوت

میشود و موافق قانونی که برای این کار هست از نظر کمیته انجمن و برای اجرای این کار قوانین تازه اگر لازم است بوسیله آقای وزیر دادگستری به مجلس پیشنهاد شود و اما موضوع برنامه دولت ماده اول البته موضوعی است که مربوط به سیاست خارجی است همانطور که بنده در جلسات خصوصی هم عرض رساندم عقیده خودم این است که ما بایستی نظریاتیم باین جهت داشته باشیم فعلاً اظهار عقیده در این باب بنده شخصاً لازم ندیدم فقط این قسمت را باید توجه بود و مخصوصاً میخواهم به پیشم که گذشتگان ما در این قسمت بخصوص اگر اشتباهاتی کرده اند از کجا ناشی شده چرا شده این البته بایستی مجلس شورای ملی از این جریان آگاه شود سابقاً چرا اینطور بوده چرا این اشتباهات رخ داده و کدام یک از زمامداران ما غفلت داشته اند . موضوع دوم اصلاح و رفع مواضع قوانین دادگستری برای تکمیل امنیت قضائی است مخصوصاً اصلاح قوانین قضائی که با مقتضیات امروز وفق نمیدهد مخصوصاً راجع به انحصاری که از طرز قضاوت غلط منتزعه شده اند و بعضی وقتها اند و از حقوق اجتماعی محروم شده اند و زندگانی شان از بین رفته و بیچاره شده اند اینها چه طور باید جبران شود و بچه سورت باید در بنده گمان میکنم که بایستی آقای وزیر دادگستری توجهی بفرمایند و قوانینی به مجلس پیشنهاد کنند که احکامی سابقاً باین ترتیب صادر شده ابطال شود و البته این احکام هم در قسمت لشکری هست و هم در قسمت کشوری و البته در همانوقت هم این احکام را با موادی از مواد قانون تطبیق کرده اند اینها بنظر بنده ابطال شود و برای اعاده حیثیت اینگونه اشخاص راهی بی شود که اینها را از آن وضعیت که همه متوجه بودیم وسیله ای بی - این کار باشد و بایستی این جریان شود مسلماً یک موضوعی که بنظر بنده حلالا رسیدن مثلاً موضوع سلب و سلبت از یک و کل مثل آقای حاج آقا رضا (صبح صبح است) این جنبه را هم بایست آقای وزیر دادگستری توضیح بدهند به پیشم چه بود و چه شده است و چه علت داشته است

و وقتی که برده شده اند چرا اعاده حیثیت دربارشان اجرا نشده دیگر از قوانینی که باید تصویب شود و مورد توجه عموم است موضوع قانون ارفاق است . البته ممکن است در جواب بنده بفرمایند که خود هم رأی دادی بنده تصدیق میکنم که خود هم رأی داده ولی گفتم که باید از گذشته صحبت کنیم خیلی صحبت ها است که بنظر من شاید دیگر مورد ندارد و همانطور که در جلسات گذشته بنده عرض کردم باید صحبت های گذشته را کنار بگذاریم از امروز روزگار روزی از نو در حال وضع این قانون ارفاق حقیقتاً با مشایرت خاص بر میخورد بنده مالک مالکی هستم و میخواهم مالک را بخرم و زند بدهم این اختیار را من گرفتن این عمل برخلاف همه چیز است و همین جهت بنده ترسد دارم که دولت در این قسمت یک اقدام قوی بکنند این قانون را هر چه زودتر لغو بکنند زیرا بنده و بکده زبانی از آقایان نمایندگان طرحی تهیه کرده بودم برای اداء این قانون ولی چون بنامان بر این بود که اختیار بدولت بدهیم که زودتر خودشان در دست بر آورند لهذا از تفویض این امر خودداری ندا تا به پیشم دولت چکار در اطراف اینها خواهند کرد . موضوع تجدید نظر در ساختمان قوای تأمینیه کشور بنظر بنده این موضوع خیلی فوریت دارد زیرا بطوریکه مسئولیت عدم امنیت در راهها و در نظامی که ما فرین میخواهیم باینده تهران پیدا شده و اسلحه ها هم بدست افراد افتاده است و باید بنده باین موضوعات که بنظر بنده فکری در این خصوص بوده و از این پیش آمده جاو گیری کنند . چهارم اسلحات اقتصادی و مالی موضوع امور اقتصادی و مالی کشور است از قبیل تعدیل مالیاتها بنظر تخفیف تحمیل مالیات در این قسمت عقیده بنده بر این است که جرح تعدیل در مالیاتها و عوارض باید به رای نظر افراشی بسند آید که تغییر در اسلحات و عساران کشور بکنند و بالاخره کار های نام تمام ما را متوقف نکنند که موجب شود که بکنند از مسئولیت ما بیگانه شوند و حقیقتاً خیلی از این مالیاتها هم هست که وقتی که جمع و خرج کنیم و به پیشم چه وصول کردیم و چه خرج کردیم

می بینیم یک چیز خیلی مخمض و نا فایز از این عاید ما میشود مثل عوائد صدی سه و عوارض شهرها که وقتی اینها را جمع و خرج بکنیم دویست و پنج درصد خرج کردیم چه بکنیم دویست و پنج درصد خرج کردیم می بینیم یک چیز خیلی مختصر و ناقص از این عاید ما میشود باید لغو کنیم و موجب مزاحمت مردم را فراهم نکنیم (تجدید نظر در بودجه کشور برای جلوگیری از هزینه ها) که با مقصداتی که در وقت کتاری و وقت کتاری از این حقوق خسته کارخان داران دولت از کتاری و وقت کتاری این موضوع است که در جرای خود شریعت داریم و موجب کتاری و در هر موقعی که بودجه بیجا باشد است راجع به کتاری مستخدمین و این طبقه از طرف مجلس اظهار تلافی شده است و از طرف مجلس بدولت تذکرانی داده شده و نشان داده است که راجع به مستخدمین تعلق توجه مخصوص بشود و حقیقتاً هم باید فوراً اقدامی بشود زیرا مستخدمین که ده سال پیش یک حقوقی میکردند همان حقوق را پایه برای او قرار داده اند و انتظار هم دارند که این مستخدمین باید صد در صد برایشان انجام وظیفه کنند و یا یک یا یک و پنجاه درصد این انتظار می رود است و البته بنده به پیروم عرض کنم که مستخدمین ما خدای بخوایست کارهایی کرده اند و تجاوزانی کرده اند بجای حقوق مردم بجای حقوق دولت خیره شده است و سراغ دارم مستخدمینی را که آنچه هم داشته اند و آنچه را که برای آنها از بدشانسان مایه است و وسائلی که برای آنها بوده است فروخته اند و خرج خودشان کرده اند و بیچگونه نهدی بجای مردم نکرده اند و به چوچه داخل رشوه و ارتشالی شده اند حالا این نظر پیدا نمود که وقتی که کتاری مستخدمین حقوقشان کم است اینطور خیال شود که بطور کلی کسب خسر چشمان را از راه اسامی مشروع تهیه میکردند و حقیقتاً هر طبقه نواخته است که کار مزد خودش را بالا ببرد و آنچه خود را اگر آن کند و کسب خرج خودش را تأمین کند غیر از طبقه مستخدمین که اینها نخواستند کسب خرج خودشان را تأمین کنند همان حقوقی است که در مجالس قبل میکردند حالا همان را میگیرند و با کمال بدبختی زندگی کرده اند و باید

هر چه زودتر فکری در این باب بشود.

تجدید نظر در مقررات بازار گانی - الفی انحصارهای غیر ضروری و اهتمام در پایین آوردن هزینه زندگی عمومی بقیه بنده این قانون انحصار باین دکلی که هست باید از بین برود البته از این قانون انحصار طبقه از بازار گانان ما استفاده کرده اند ولی طبقاً دیگری هم در ولایات هستند دسترسی بظهران رسانده و توانستند خودشان را باین سازمان نزدیک کنند تمام آنها از هستی ساقط شده اند اینها یک مهاللی است که باید هر چه زودتر دولت در سدد اصلاحاتی بر این قانون انحصار را لغو کنند و آزاد بگذارند (صحیح است) و همچنین موضوع قانون ارزی و اسعاری البته اظهار این مطلب در این قسمت از طرف بنده صورت میگیرد که خیلی دقیق باشد چون در این قسمت بیشتر اهل فن بایستی اظهار نظر بکنند ولی آنچه با مطالبین بنده صحبت کرده ام عقیده آنها این است که اگر بانک قانون اسامی را در بندو چنگک عمومی فاسی لغو کرده بود شاید یک ارز زیادی به ایران میرسد و مطالب هم کار لغو بکنیم ستر این امید هست برای اینکه مجلس بیشتر روشن شود یک مثالی بکنی از رفتاری بنده صحبت میگردم البته این هم ناشی از همان قانون اسامی و محدود بودن قانون ارزی است اینطور نقل میگردم تجار سابقاً ممالک میگردند بیشتر روی اعتبارات بوده است با این تریب که اگر یک تجاری امروز یک معارف فرشی صادر میگردد به ملک خارج روی آن اعتبارات میخواست سفارشی بدهد و این طرف با اعتبارات اینکه فرض لو در اینجا است سفارشی میداد و آن طرف میوهان اعتبار برای او میفرستاد و تقاضاهای او را انجام میداد ولی قانون اسامی جلوی این قضیه را گرفت و محدود کرد باینکه حتماً باید در فلان مدت اسامی بر سر برد داشتی وقتی که اینطور شد چون اجبار دارد که این اسامی بر سر برد وقت آن مال باید هر چه قبضی که هست فروخته شود و دیگر منتظر نبودند تا بازار خوبی پیدا شود و این مال را بفروشند و باین جهت از این راه خیلی مختصر شده اند هم طبقه بازار کن و

هم کشور و بنده عقیده دارم قانون انحصار قانون اسامی باستانی فسنی که مربوط به حفظ صنایع کشور است باید لغو شود زیرا ما البته موضوع کارخانجاتی را که اجازه داده ایم باین کشور آمده است و مبلغ هائی پول خرج آنها شده است باید از اینها حمایت کنیم و نگاهداری کنیم ۵ - توجه مخصوص به پیشرفت کسب کتاری و به پیروی زندگی کتاریزان نوسه امروز آبیاری منع تدریجی کتاری و استعمال تریاک - تجدید نظر در قوانین عمران و اجرای برنامه کتاری و موضوع کتاری بنده خیال میکنم که هر چه با بحال شده است کاملاً نتیجه داده نشده است این بودجه را که دولت از مجلس شورای ملی میگذراند برای کتاری و اسعاری بانک قسمت کشور لژی استفاده کرده اند و بقیه هیچ استفاده نکرده اند و اساساً بنده خیال میکنم که وزارت کتاری و کسب که توجیه فرمایند خود کتاریزان ما بهتر میتوانند عملاً امور کتاری و اداره کنند و آب راجع کنند یکی از آقایان مدرسه رفقه کتاری بنده می بیند می گفت که سبب زمین که ما تهیه میکنیم مایسب زمینی که فلان کتاری بنده میکند خیلی فرق دارد و منظور هم باید باشد برای اینکه یک کتاری بنده جور محمول عمل میآورد و وقتی هم که نگاه کنیم به همان بخوردن برزند گانی میکنند ولی اداره کتاری برای یک نیکه زمین مبلغ زیادی خرج میکند و وقتی که نتیجه عمل را بر میدارند با آن مخارجی که کرده است می بینم به چوچه مناسب ندانند اگر کتاری بنده اینطور است بنظر بنده رعایتی نشود خیلی بهتر است این بودجه هنگفتی که اداره کتاری و کسب گرفتار کسب صرف تهیه آب میشود بدرجات بیشتر استفاده میگردند و این رویه که با بحال تعقیب کرده اند به چوچه نتیجه نداشته و اسباب مزاحمت کتاریزان و رعایا فراهم شده است. موضوع منع تدریجی کتاری و استعمال آن. با آن قسمت که مربوط با استعمال تریاک بنده مستخدمین و ملی منع تدریجی کتاری تریاک از نفع نظر کتاری این کار غلطی است چندی پیش هم آمدند این کار را بکنند ولی به نتیجه رسیدند و مجدداً اجازه دادند در جاهائی که منع کرده

بودند کت شد و دولتی و موضوع تریاک و کت تریاک آبیانی که اطلاع دارند میدانند که هیچگونه مزاحمتی با استعمال ندارد در بیلابیل و بیگانه اصولی است که از او در وقت کتاری بولی میتواند از آن استفاده کند و از آن طرف می بینیم یک نمالک دیگری از قبیل تریاک و هندوستان ژاپن و چین و جاهای دیگر این محصول را روز بروز زیاد میکنند و ما باید بیاییم و از یک منبع معین مایه عایدات صرف نظر کرده و جلوگیری کنیم البته موضوع منع استعمال موضوع است که تخلفی ندارد و دولت هم نظر دارد البته به طریقی که مقتضی باشد در این کار اقدام کنند. (تجدید نظر در قوانین عمران و اجرای برنامه کتاری) بنده خیال میکنم خود دولت هم میدانند که چه قانون عمران غیر قابل اجرا و غیر عملی از مجلس گذراند و خودش در دچار هزاران اشکال کرد و باید ضدین کرد که تا بحال یک فدی بر داشته شده جز اینکه یک راههای را بطرف شلاق ساخته اند و راهی را هر محله را چهار ضلع نموده اند در سایر طرفها دیگر به چوچه پیش رفتنی حاصل شده است و بنده تصور میکنم با این اشکالاتی که در عمل پیدا شده است این عمل را باید دولت متروک کند و این رویه را با وجود کلی باید متروک کند و حقیقتاً راههای عملی باید تهیه کنند و خود شلاق بیایند بکنند - حتماً بکن این نایده ندارد بلکه باید کمک کنند و تسویق بکنند و بالاخره تجدید نظر در این قانون بکنند و یک صورتی درست کنند که عملی باشد و به نتیجه برسیم (قرنی و تکمیل صنایع بقدر امکان با نایب باشنکه کارخانه های مستعار را در کتاری غیر دولتی اداره شود و تمام در پیروی زندگی کارگران کارخانجات را بنظر بنده بایستی دولت خودش اداره بکنند مثلاً کارخانه قند را کدام شرکتی است که بتواند کارخانه قند را اداره کند بنده مستخدمین را باین کار بختی که در دست مردم و رشک ها هست آنها را مراقبت کنند و از افراط و تفریط جلوگیری کند دلیل ندارد دولت بیاید کارخانجات را بدست دیگری بدهد و بند هم

برای نیکسازمندی و برای بهیږوې و شپږت آت برای کران فروری و محصل کار خانه هر روز یک داد و بیدادو سرالنه دانته باشد و نتیجه هم بداندته باشد (اصلاح قانون سازمان کډوړ یا رعایت احتیاجات و توجه اینکه اهالی در اداره او هر معلوی بیشتر شرکت دانته باشند) این نظر سجدیسی است و بنده خیال میکنم حقیقتاً اگر دولت بخواهد در این قسمت اقدام عملی بکند باستانی پکی دورا از مواد قانون اساسی را که کلاً متروک مانده است اجرا بکند و آن تشکیل انجمن های ایالتی ولایتی است و حقیقتاً مردم وطنی میخوانند که شرکت کنند در کارهای خودشان که این است. آنچه متوجه تکلیف خود و نیز از این باشد بنظر بنده اینها که عبارتی پیش بیست و شش کردم چه سودی بیدادخواهد کرد جز اینکه بنده عرض کردم راهی نخواهد داشت (تکلیف و ترقی تأسیسات فرهنگی و اهتمام در اصلاح اتصالات عمومی) بنده معتقدم که تکلیف و ترقی تأسیسات فرهنگی را بکندوری کتسار بگذاریم و این عوارض فرهنگی را برای دفعه اول ملعی کنیم و یک شاکردی که در دفعه اول بهخواهد مدرسه برود هزاران بچگی و هزاران مشکل برای او فراهم کنیم بنده خیال میکنم که متکرر دانته باشد که در قسمت فرهنگ و تحصیل شاکردن ما حقیقتاً با یک وقت بسیار کمی برای تحصیل دانته و باید انصاف داد که بهیږوچه فرست باطلال و شاکردان نهداند و هم بکند دانته و تحصیلشان برسند بنده بتقدیم امانت که بجای اینکه دست بدهیم اینستفتارها ازین برادریم و آنوقت این عوارض و مفراتی که برای یک محصل وضع شده است اینها را از جلوی پای عملی برادریم. نوسه سازمان بهداری. البته یکی از کارهای ما هم است که دولت هر قدر توجه باینکار بکند کم کرده است و البته خودشان هم تصدیق دارند که ما هم تصدیق داریم هیچ کاری شده است بنده خصوصاً آقای سهیلی که وزیر کشور بودند در دو موضوع خدمتشان عرض کردم هر دو موضوع را اقدام کردند و دستورانی هم دادند ولی هیچ نتیجه گرفته نند و هیچکدامشان اجرا نند یک اشخاصی یک اهلبانی نامور

است توجه عاجل برافماند یک مردمی هم منظور در بندریام شیراز در قسمت بیچاره رفته اند زندگی میکنند اینها از کجا زندگی و ایشانه میکنند برای چه رفته اند؟ یا نشانه یک چیزی اینجا نوشته اند که تعجب میکنم و آن اینست که قابل تکلیفی از کلبه خدمات دولتی محرم هستند روی چه قانونی معلوم نیست بنده ملاحظه کردم عرض کردم از گذشته صحبت تکلیف سجدیسی بنده خواهم بکنم ولی این را خواهم میکنم که آقای وزیر داد کستری اگر تمام کارهایشان را بنگارند بیانرز بایدنکه زندگی این مردم هم که مترسند یک توجه عاجلی بکنند که این بدبختی ها و بیچارگی ها را دفع کنند و این شرحی را که نوشته اند خدمتشان تقدیم میکنم. با یک ملاقت باطله کنند و مبعالتا و شپږت تکلیفی بکنند.

فایده ما را اصلاح کنند.

راهبسی - بنده بهفدایم که کلیات صحبت میشود یا در جزئیات. (پس از زمانه اندگان. در کلیات) پس باید طوری و ترقیبی شود که زیاد طول نکشد.

وزیر دادگستری - بنده خیلی خودوقت از اینکار بنامه دولت مورد توجه و قوی آقایان نمایندگان واقع شده است و باهمان نیت دقیقی که در وقت توجه آن برنامه دانته است همان نیت را معلوم میشود ملاحظه کردم انتظار داشتم آقایان نمایندگان خرم در نظر دارند برای اجرای این برنامه یا بنده دولت هم ملاحظه بفرمایند. اینکه آقای اعتباری فرمودند مخالفتی ندرد و بیچورد از راه مخالفت تذکر بدهم این دلیل حسن نیت ایشان است که خواستند همکاری کنند و در واقع خواستند موافقت کنند و از تذکرانی هم که داده خیلی امتنان دارم.

اما راجع به موضوعاتی که تذکر دادید اول راجع به موضوع اصلاح بود دستخطی که در اینجا فرمات شد و تذکره که ایشان راجع به غبن و مخالفت بعضی اقدامات است که ممکن است با بعضی قوانین دانته باشد لازم توجه قوانین برای مترس کردن بعضی املاک بنده تصور میکنم لازم باشد اما مینان بدهم که دولت هیچ عملی بکند که مخالفت قوانین

دانته باشد هر جا که بر بهیږویم یا مانع قانونی البته لایحه قانونی آن تهیه میشود و پیشنهاد میشود و مطابق قانون عمل میشود و امروز هم مجال بود که مامور جزئیات دولتی عملی که برای آن اتخاذ خواهد شد در مورد آرزوی این امر واقع شده بود و متن آن دستخط بطالغ آقایان رسید و پس از آن هم در اولین فرصت شروع با اقدام کردیم و کمیسیون هم که برای تدریک دادن این امر لازم بود همین کردیم و شروع بکار هم کرد و این کمیسیون در واقع معلوم خواهد کرد که چه اقدامی و چه قسم عملی بایدبشود هر چه لازم باشد البته مطابق قوانین اقدام میشود در هر صورت منظور این است که حتی اگر از کسی فوت شده باشد واده شود! احتیاق حق افراد بیوک.

راجح سیاست خوبی تذکره نمودند و موردی هم نداشت که سجدیسی بشود زیرا که برنامه دولت سرحات داشت و خود میکنم خود برنامه کافی و احتیاج باطله کلام باشد یکی راجع به موضوع نوافس قوانین داد کستری بود و عملیاتی که در نتیجه اجرای بعضی از قوانین و احکام فرض فرمودند که قوی پیدا کرده و ممکن است که اینها برخلاف قانون باشد اولاً آنچه راجع به داد کستری بهمنای اخیر کلام است که آقایان بهتراز بنده اطلاع دارند و آقایان در کمیسیون داد کستری شرکت دارند و میدانند که از سابق وزارت داد کستری سامی بود که قوانینی که متنبی روزیست و اشکالی فری تولید میکنند و اهمیت قضائی را تهدید مینماید به مجلس پیشنهاد نمایند قوانینی که تهیه میشود وزارت داد کستری توجه داشت که هم از جهت حقوق و هم از جهت اجرای این قوانین با نظر آقایان در کمیسیون تهیه و تدوین شود و مورد وقت قرار بگیرد و بعدها هم مینظور خواهد بود و اما راجع باینکه در نتیجه وضع و اجرای قوانین کسی متضرر شده باشد یا عملی برخلاف قانون واقع شده باشد این در قانون بی پیش بینی هائی برایش شده است و وسیله ایست برای اینکه ما غیر از مراحل سه گانه هر مرحله بکری داریم و آن اعاده دادسی و محاکمه است که اگر کسی دید

در مرحله آخر هم موافق با احتیاط حق خودش بنده با دلالی نازه برای احتیاط حق خودش پیدا کرد میتواند بوسیله انعام دادرس احتیاط حق کند البته مبالغه قوانینی که داریم عمل میشود و عمل شده است و عمل هم خواهد شد و هر کسی جانی داشته باشد میتواند مأمور که دیگران استفاده کرده اند او هم استفاده کند در این ضمن تذکر دادند راجع به سلب مسئولیت یعنی از آقایان ندانند گمان که تکلیفشان میون بنده است شاید آقایان اطلاع نداشته باشند و بنده که مطلع هستم عرض میکنم که راجع به آقای و کیلی وقتی بر نه ارجح حاصل شد و رایروشن هم به مجلس شورای ملی تقدیم شد البته مطابق مقررات مجلس شورای ملی بنظر آقایان بایدند که بنده بخواند رسید و مینظور است بدینکرت هم اگر باشد است باها هم مینظور و عمل خواهد شد راجع به تقابلت ارفاق که تذکر دادند در حق آقایان در مورد همزبانی البته متوجه خوانند شد باینکه دولت یک ماهه آنچه گذاشته است که حاکی از این است که در فرآین تجدید نظر شود که با مقتضیات امروز وفق سببده البته تنها این قانون نیست و قوانین دیگری هم ممکن است باشد سراغ هم داریم که ممکن است احتیاجات و ضرورت ایجاد کند که انعام بومی چون دولت در نظر دارد لایحه به مجلس بیورد و با نظر آقایان اصلاحی که منظور نظر است پس آید و البته قوانین اقتضای اجرائی روزی زندگی کشور در وضع موجود و آقایان ندانند گمان هم خوب و متوجه این قسمت هستند هر اصلاحی که باید در هر قانون به عمل میاید البته دولت پیشنهاد بکنند آقایان هم وقت میریزد و پس از تصویب به موقع اجرا گذاشته میشود. راجع به بقولای تأمینیه شماره کردید در واقع موافقت فرمودند باینکه دولت پیشنهاد کرده بود البته منظور دولت این است باقتضای احتیاجات امروز تنبیری که لازم است در این قسمت بدهد و البته وقتی تصمیم قطعی گرفته شد و عمل خود شد باز باشند خاطر آقایان میرسد و با تصویب مجلس شورای ملی و بوقع اجرا گذارده خواهد شد که مقصود بیشتر که دولت و مجلس شورای ملی بعمل آید. در موضوع جرح و تعدیل

که این قوانین هم نفع دارد و هم ضرر بکنند از این قوانین منتفع میشوند بکنند هم منتهی میشوند برای انعام این قوانین با ایما آنها باید سنجید دولت کرد که به پیشین مشرف بیشتر است یا بنشین البته قانونی که مشرف بیشتر است باید انعام شود و در بحال جامعه استانی باید دولت این را در نظر دارد و این هم عمل خواهد کرد همچنین راجع بقانون اسما و قوانین دیگر اقتصادی الان مورد مطالعه است و عنقریب به مجلس شورای ملی خواهد آمد. در موضوع کشاورزی ندانند عمرت تذکر دادند که فقط اگر به ایاری توجه شود کاری خواهد بود اگر توجه بفرمایند در برامه دولت این مطلب بخصوص تذکر داده شده است در قسمت پنج برامه ذکر شده است توجه مخصوص به پیشرفت کشاورزی میشود و در این جهت ضرورت است بوسیله امور آبیاری این موضوع به پیشرفت نظر دولت است و البته هم متوجه هستیم اگر این مطلب تأمین بشود منظور های دیگر اقتصادی خصوصاً در قسمت کشاورزی خنثی میماند و این نکته را باید عرض کنم که فرمودند در کشاورزی کاری نشده است با تصدیق کرد که در جهت دیگران را هم باید ازین بر برد برای اینکه زحمت خیلی کشیدند مثل کار کشاورزی طوری است که عملی که اسما اداره کشاورزی میکند نتیجه اش اسما که گرفته اش شده سهل است سالها باید منتظر نتیجه آن شد آنچه بعضی چیزها سهل است مثلا کفاتی که اسما اقدام بهتند برای کندن زود تر آب بدست می آید ولی بعضی از قسمت های کشاورزی هست که باید منتظر شد تا نتیجه اش حاصل شود در هر حال دولت کاملاً در نظر دارد با توجه باینکه موضوع کشاورزی منبع مهم و اصلی اقتصادی کشور است و دوچهار پیشرفت آنرا فراهم کند و البته اصلاحاتی که باید بشود چه از حیث تقویت وجه از حیث اجرا دولت در نظر دارد اقدام کند. باینکه هم در اینجا باید مورد ذمت شود و آن است که دولت در قسمت کشاورزی سعی میکند که راه و ماشین بدهد و بدهد ولی بتواند اسما کار های افراد مالکین و کشاورزان

را عهده دار شود اینکار غیر عملی و غیر ممکن است دولت باید نبوده انواع محصولات و تنم و بزرگ و این قبیل چیزها را هم به کند و با اطلاع عامه برساند که مرد بنشیند دنبال آرا بگیرند از مجموع عملیاتی که افراد کشاورز و مالک و اشخاصی که در اینجا دخالت میکنند پیشرفت امور کشاورزی حاصل شود. در موضوع منع کشت ترابک البته در اینجا عقاید مختلف است سالیها بنمادای است که این موضوع مطرح است که مسئله کشت ترابک بکلی منع شود و گفته شده است که کفتر استمهالشی غیر عملی است البته بعضی تجربه های هم در این قسمت هست که باید مطالعه شود که باینکه چه محصولی بتواند جایگزین این آمل شود و قائم مقام این محصول واقع شود و در آن نقطه که امکان دارد عملی شود چه ترتیب عملی باشد که در نتیجه اش امری است که مدت زیادی لازم دارد و باید بتدریج عملی شود و پیشتر در اینجا طرح کرده البته در عدم استعمال لایحه بیشتر باید سعی کرد که در مطلب عملی شود زیرا برای زندگی عمومی اثرات بدی دارد که باید از این بر برد. راجع بقانون تقابلت قوانین عمران این هم مثل قوانین دیگر است البته هر قانون یک توانایی دارد تا بوضع آزمایان و عمل در باید توانایی او رفع میشود حالا مدعی است که این قانون بوضع عمل در آید و در بعضی جاها پیشرفت کرده و مفید واقع شده و بومی چون جهت در برامه دولت از آن ذکر شده و البته دولت در نظر دارد و آقایان هم دیگر اطلاعات و تجربیات دارند تذکر کردند با دولت و بوسیله نظریات خودشان را بدهند تا در مورد اصلاح قانون همه آنها در نظر گرفته شود. راجع بکار خاجات کارخانه های که اینجا گفته شده است بدست افراد و شرکتهای غیر دولتی داده شود منظور این بوده که کارخانه خاجات بدست افراد و غیر آنها بدهد مثلاً کارخانه های تعدادی که آقای ندانند و عمرت بر اندازد که در نتیجه این چیزی است که حالا بشود و غیر ممکن است که ما بنظر این است افراد بدهم دولت هم مجبور نظریات مختلف است و این کارخانه ها مأمور که در دست دولت است خواهی بود و باینکه بر برداری خواهد نمود و کار خاجاتی است

که افراد باشرکت هم می‌توانند آمادار کنند چنانچه بخواهد
 آنها را دارند هم میشود بست افراد و شرکت ها اداره شود
 آنها را بدعم بشرکت ها با افراد مثل کارخانه پاروازی و
 کارخانه های دیگری که میشود بست افراد و شورالیه کایه
 قسمت هزار دولت در نظر میگیرد و منظور نظرش این است که
 کابینه عملی را بکند افراد در جامعه می‌توانند انجام دهند
 حتی المفقور با آنها و گذار کنند حلاشرکت تشکیل میدهد تا
 بطرف انفرادی آنها را گذار کند و میشود که انجام میدهد و تا دولت
 از این بار خلاص شود و بکارهای دیگر برسد . واضح است
 سازمان کشور و موضوع فرهنگ و بهاری و طرز کار در
 واقع اینها یک وجه مشترک دارند و آن این است که اولیانی
 برای اینها هست است و هم تصدیق دارم که هم پاک قسمت
 اولیانی نقش است و هم پاک قسمت از طرز عملش است
 است و هم نظامنامه عالی هست که در عمل معلوم شده غلط
 است دولت از اول دستور داده است آنچه که آزمایش شده
 است که غلط بوده و باید اصلاح شود در نظر گرفته شود که
 اصلاح شود و در هر مرتبه بطوریکه آقایان نمایندگان توجه
 فرمودند و از بیانی که آسای ایشان فرمودند در مطلب
 خوب و واضح شد یکی اینکه برنامه دولت بطور کلی یک
 برنامه است که گفتنی باشد که خوش آینه باشد ولی عملی
 باشد ما در نظر داریم وقتی این برنامه را تهیه میکردیم
 آنچه مبتلا به آنچه مورد گرفتاری دولت فرمودند از مردم
 اینها را در نظر بگیریم که حتی المفقور زودتر باصلاح این
 فکر ظاهر داشته شود که رفع اشکالات برای مردم زودتر شود
 و مسائل مهمتری هم هست که اقدامات بیشتری لازم است
 در آنها بشود و باید اینها همه را با تذکرات آقایان اصلاح
 کنیم و البته اینها وقت لازم دارد که عملی شود و بطوریکه
 لازم است نتیجه گرفته شود و البته اینها هم یک نوازی
 دارد و البته آقایان نمایندگان وارد جزئیات که شدید تذکر
 میدهند و در نظر گرفته میشود .

رئیس - آقای دکتر مالک زاده .

دکتر مالک زاده - عرض کنم بکده زیادی بعنوان

مخالفت و بکده زیادی بعنوان موافقت اسم خودشان را در
 آورده مخصوص لیت کردند که اظهار نظر کنند مسلم
 است در دو موقع مجلس شورای ملی بر طبق اصول پارلمانی
 دلیا می‌تواند اعمال نظر و بحث در صلبت یا برامه دولت
 یکی در موافقت است که پروگرام دولت با برامه دولت
 مورد بحث است و یکی در مورد بحث در بودجه کشور ولی
 بنده خواستم به یک شرم آقای ایشان بکند که سالها است در
 مجلس شورای ملی شرکت دارند و یکی از نمایندگان گفت
 بر چه ما هستند تذکر بدیم مذاکرات ما در کابینه را می
 دولت است و اگر هر یک از مخالف و موافق یک باک این
 مواد را بگیرند و درش بحث کنند دولت هم نظر بطرف خودش
 را بگیرد کدام یک است و اینها اول وقت داشته باشد که ما
 در اکثرد پروگرام دولت مورد بحث کمال تأسیب
 با خوشوقتی جواب زیادی ندادم به بیانات ایشان بنده
 موضوع اولی را که تذکر دادند ...

بعضی از نمایندگان - ایشان مخالف بودند

دکتر مالک زاده - ما گفتیم که مخالف بودند البته عادتان

این است که بعنوان مخالفت صحبت کنیم . موضوع اولی که
 ایشان بیان کردند البته مطلب خیلی مهمی بود ولی چون
 به فیدین از موضوع پروگرام دولت خارج بود و نمایندگان
 دولت هم جواب داد عرض میکنم و اگر چنانچه بنده هم
 در این مورد و واضح بود وارد شود و بنده هم شروع کردم
 و اظهار عقیده کنم همان اعتراضی که ایشان کردم مخصوصم
 وارد است این است که بنده نشانها میگویم پس از بحث در
 کلیات یک باک مواد مورد بحث قرار گیرد و آقایان اظهار نظر
 بنمایند و مخالف و موافق نظریات خودشان را اظهار نمایند
 والته این نکته را که آقای مؤید آمدی فرمودند در نظر
 دارم که در مجلس یک موافق و مخالف ممکن است باشد ولی
 در اینجا بعضی از آقایان هستند که مخالفت ندارند ولی اظهار
 نظر میکنند و باصلاح تذکر میدهند ولی من بقیه دارم
 آقایان که بعنوان مخالفت اسم خودشان را ثبت کرده اند با
 مساللی بکده این روز های آخر در قسمت داخلی مملکت

پیش آمده اصلاح مملکت و کشور بر این است که از دولتی
 که آقای فروغی تشکیل دادند بطور تقریباً اتفاقاً پشتیبانی
 میکنند . (بسی از نمایندگان - خارج از موضوع است)
 بنده نظرم این است که اگر بیانی میشود این بیانات بعنوان
 تذکر است به بعنوان مخالفت با دولت .

رئیس - آقای طباطبائی

مجلس طباطبائی - چون وقت خیلی کم است و بیانات
 ناظمین مفضل و چاهم بود قسمت زیادی از وقت ما را گرفت
 و بنده موافق هستم که امساک کنیم در صرف وقت و خود بنده
 برای بیانی دامت هم در کلیات و هم در وارد ولی چون چند نفر
 از آقایان و آقای دشتی که هم فکری نزدیک پاینده دارند از
 بنده خواستند که نوبت خودم را بایشان بدعم این است که
 خواهش میکنم وقت ولوبه پاینده به آقای دشتی داده شود .

رئیس - آقای روحی

دشتی - آقای طباطبائی وقت خودشان را بنده داده اند
 رئیس - خودتان هم اجازه خواسته اید .

دشتی - بسیار خوب ولی ایشان نوبت خودشان را بنده
 و اگذار کرده اند و بنده میتوانم الان صحبت کنم
 رئیس - بفرمایید .

دشتی - آقای فروغی بواسطه اخلاق اجتهاد ایشان با
 روشنی رأیشان و اشغال فکشان و با کدبانیدندان البته مورد
 اعتماد مردم هستند ولی مملکت در این موقع بنظر بنده محتاج
 به یک فعالیت بیشتری است که در این موقع نزاج آقای فروغی
 اجازه بدهید و اگر نظری واضح بکلیت آقای فروغی باشد
 از این جهت است که ایشان با این سراج عالی عمل نمیتوانند
 بایشان به مجلس و وزراء خودشان را معرفی کنند و چنانکه
 ملا حقا فرمودند آقای آملی کبینه را معرفی نمودند و این
 فدیری با حاکم بحرانی که ملکند در راه است مخالفت دارند .

بنده قصد مخالفت شدیدی و حادی با کابینه آقای فروغی ندارم
 ولی نه از این احاطه که مثل بعضی سادو لوحه خیال کنما کر
 کلبینه آقای فروغی روی کار باشند کشور دچار مخاطرات با

تشنجات بیشتری خواهد شد غیر بنده بخص ایندان احترام
 میکنند و بایشان عقیده دارم . و فقط در اصل پر کرام
 تذکرات و صحبت های میکنند .

پر کرام دولت را البته همه آقایان مطلع فرموده اند بنظر
 بنده زورزی عجاوه هر چه بنظرشان خوب آمده است نوشته اند
 باک جنبه تشخیص و تبیین که پر کرام دولت لازم دارد لابد
 در این لیست مثلاً کشاورزی را خوب میکنند تجارت را
 خوب میکنند کدهای خوب میکنند و هی کلیاتی از این
 قبیل و این کلیات در یک چنین موقعی که ما احتیاج
 داریم یک چیزهای مبین و مشخصی گفته شود مناقات دارد .
 از قرار که در روز شنبه که با علی حضرت شاه منتهی میروند
 و کدبانها ایشان هم اعانه شده است . روز اولی که استیفا نامه
 ایشان را آقای فروغی مجلس آوردند هم در جلسه خصوصی
 و هم در جلسه علنی بایشان تذکر دادم و عرض کردم که هم
 یک عده از آقایان نمایندگان خدمت آقای رئیس مجلس
 شریاب شده ایشان را مأیور کردند که با ایشان صحبت
 کنند و این تذکر را بعلت بدبختی که قبل از اینک عصبانیت
 بیست ساله ایشان توبه به شود قبل از اینک موضوع جوهرات
 تصدی خود ایشان باید برود (عده نمایندگان - صحیح است)
 بنده فرار شد باک کمی بیوفی از مجلس مبین خود بنده فقط این
 سؤال از زورزدت میکنند که آیا این کمی بیوفی که از مجلس
 تبیین شده است و یک عده از انشاء دولت هم همراه آنها خواهند
 بود اگر که روز بعد معلوم شد یک میلی از این جوهرات
 سلطنتی نیست آیا دولت مسولیت این کار را به هم خواهد
 گرفت و آیا دولت آقای فروغی و سایر آقایان وزراء
 آقای وزیر دارالینان منهد میشوند جواب این جوهرات
 سلطنتی را بدهند یا غیر ؟ یکی از مساللی که دولت باید
 در برامه خودش داشته آن موضوع بکند مسئله ترس است
 ملکیت است در ایران که اولیاده طرف مخالف مردم است
 و مسئله خیلی مهمی است . حق و الکیت یکی از شریف ترین
 و قدیمی ترین حقوق جوامع بنده بشری است که همیشه
 مورد توجه مردم بوده و تمام حکمران های دنیا و تمام اشکال

دولتها برای این تشکیل شده که حق مردم تنجیع بشود ولی در این بیست سال طوری تنظیم شده که حدی برای آن دیده و پرست. راست است که شاه مستعفی اموال متغول خود را با بیاض حضرت فلی منتقل کرده و با ایشان املاک و اعیان اختیار دولت گذاشته اند که دولت حقوق تنجیع شده مردم را بچران کند ولی دولت بدو چای در این قبیله نیز حرف زد که مردم را باقی نکرده البته باید در این باب دولت بطور صریح و روشن تکلیف املاک مردم را همین ندوده و رسماً و بطور وضوح در اینجا بگوید. املاکی که به آن ترتیب است مگر گرفته شده به صاحبش میسر شود دولت فقط گفت که اگر کسی بچران دارد بچران خود این همه اموال چه چیز است مالک مردم را با بزرگ گرفتار و با بیستی بهشان پس داده شود. موجب در این است که این از بین بردن حق مالکیت و ترزلی که دراصل مالکیت پیدا شده از شخص پادشاه سابق بدوالر دولت هم رسیده. آقای هودست از هدا کرده من با بزرگ فرهنگ سابق اطلاع دارند وزارت فرهنگ یعنی وزارت معارف یعنی وزارت معارف است که تربیت و فکر عمومی مالکیت و ایجاد اداره کند امر کرده است که شهرهای بزرگ را در مشرفی ممت نومان بفرزند امینی یعنی دارد ۴ جوی که در این قسمت از طرف وزارت فرهنگ داده شد. نمایان بود که بودجه فرهنگ و اتمه یف است و اینها و اینها و اینها نیست نومان بدیم. بجهت که نمیتوانید چه علت دارد که با مردم بزرگ بگردید. شرافت بکلی در این است که باید با همی دولتش زبیرش نواندین یک جنگ بملک کسی را بدون رضایت بگردید. (امامان کتان - صحیح است) اگر دولت زور داشته باشد ملک مردم را بزرگ کند. ملک که این چیزها هم نیست. در این صورت بک وزارتخانه با بزرگ کرده چه فرق دارد؟ دزد سر کرده هم همینطور است. لوهم این کارها میکند در این موضوع بک مطالب خیلی مهمتری است که شاه تمام اموال متغول و غیر متغولش را به کرده اند ولی در مجلس فقط دولت را جمع پادشاه غیر متغول صحبت کردند و فقط امروز آقای وایس و چاس بک صوری را در

بر دن کلمات شهر نیست برای بردن سنک و آجر است به بنای عمارت شاه (خنده) حصار) اینکه سر جای خودش اخیراً با کراوان پاک زمینی بیرون دوازدهم دوران چه خریده اند از دولت چند ساله گویا بنا شده است پرانش را بپردازد برای بنایی از هم این کارهای بلدی سنک و آجر میبرد (خنده) حصار) ندر که دیگری که بنده میخواستیم بدم این است که در شهر نهر الان چند روز است منتشر شده است که هومات و مویسوت و قوفاخر قوشی ما را دارند میدهند بخارج است و میخواستیم با بیستیم اگر راست است هوماتی چه مقررانی است؟ و هوماتی چه اصلی هومات ما را تسلیم دیگران میکنند بیست سال و مملکت از حقوق انفراد گرفت بیست سال ما در خورا کمان زدند کمان در همه چیزمان املاک کردیم بیست سال مملکت در همه بیضا اماری بود که هوماتی قانون خودش بک قانونی داشته باشد بک قانونی داشته باشد. آیا اینها بک مردهان بفری هستند؟ آیا باید گرفتار است جنگ بدیم؟ هیچکدام اینها که نیست. میخواستیم مفهوم دولت در اینجا باشد چه کرده است آیا این در نتیجه اقدامهای است که شده است که دیگران نباید در اسلحه های ما را ببرند اسلحه های آخرین سیستم ما را که باین خون خرابه تهیه شده مساماً و بلاوس میسرند؟ آیا این فقط را تصرف کرده اند؟ بزرگ وارد شده اند که اسلحه ها را بگیرند در تقاطع بزرگ وارد شده اند و در اینجا ما اسلحه ها را گرفتند. آیا حرفی را و این مقامی و معقول است مطابق کفایت هم که رد و بدل کرده اند و در اینجا آقای وزیر امور خارجه خوانده راجع بتفاتی هم که تصرف نظامی کرده اند دولت اقداماتی کرده که اسلحه را بجا پس بدهند و آنها کشته بودند خیلی خوب بعد از جنگ صحبت میکنند ولی چالی که ابتدا جنگ شده است و تصرف نظامی شده است برای چه؟ بک خبری هم دروز از خارجه است بیست و نه نفر از انرهای جزه کراوان ملامرید که این انفرادی است و پنجروز است حبس کرده اند میگویند بهترها را برداند آیا دولت در اینجا باید چه اقداماتی کرده است روز لولی که آثار تولید آزادی در این کشور پیدا شد بک عدد زیادی از امایندگان مجلس میخواستند

قانون باند و باید دولت آزادی بدهد در حدود قانون. مثلاً آزادی مطبوعات آن هنوز اداره سانسور منحل نشده و بعضی اوقات بپوشیده چرا آقا روزنامه نان را در پرتابند ما سانسور کنیم مثل آن جلادی که به محکوم نسبت میدهد که سرت را مثل دسته کل میبرد. دولت اگر از آزادی مطبوعات بیشتر و مخصوصاً باید هم پرسند باید قانون صحیحی بیاورد به مجلس و مطبوعات را مطابق قانون ملید و محدود کرده و آزاد بگذارد. در ضمن بر نامه صحیحی از اصلاحات اضافی شده بود و یک نکته ای هست که خیلی متاسفانه

سکه آبی فروغی تشریف ندارند تماشای من سکنتم که آبی وزیر دادگستری توجه کامل بر نامه باند و آمان موضوع استقلال زندان است که وزیران عدلیه در قانون آمان لغو نمیکردند و باید الان یک قانونی به مجلس بیاید که قاضی را به مجلس نه شاه به وزیر چه کسی بتواند تغییر از جنبه همین سلسله سکه وزارت عدلیه بر فضا داشت توانستند هم بر املاک مردم هم بر حقوق مردم هم بر همه چیز مردم مسلط شوند و دوباره باید در این سمت یک تدابیری اتخاذ شود که موافقت فضا محترم باشد. (صحیح است)

در موضوع الفاظ ادبلمات که دولت اشاره کرده است البته خیلی خوب است ولی بنده یک تذکری دارم که خصوصاً میفرماید آبی وزیر دارایی در این باب توجه نموده و این سؤال سرا مورد دولت فرار دهند که آیا مملکت ما محتاج به یک مستشار عالیقام خارجی هست یا نیست برای اینکه ما بیست سال است با کمال جهالت و نادانی مداخله در امور اقتصادی کرده ایم و هر بیهوشی میفهمد که بدست ما اجناس افغان را بین رفت خزانه مملکت و همه چیز خراب شد شما اگر مشکل ظاهر را می بینید از قبیل همین تشکیلات فاسد معانی است آیا مملکت ما بی یک مستشار عالیقام واقف عالم مقام و نفوذه که تمام کارهای اقتصادی ما را مرتب میکنند واقفاً محتاج هست یا نه؟ بنده متقدم که بسیار محتاج هستیم این را وقت کنید و آخرین عرض من این است که وضعیت بتازار روز بروز بدتر شده است و بجای هر روز در وضعیت میشود

(در این موقع (ساعت شش) جلسه برای بیست و سه مرتبه و با اضافه یک ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای طوسی

طوسی - باشکله مطالب میسولی را مایل بودم بر عرض آقایان بر سر ام وی بیست و سه مرتبه و در نظر یک نمایان زندگانی من همیشه با قانون بوده برای حفظ اصول و رعایت قانون فقط خواستم سؤال کنم این دو وزیر بخانه جدیدی که وزیران دارایی معرفی نمودند آیا وزارتخانههای آنها تاسیس شده و آقایان وزراء جدید مشغول کار شده اند یا خیر؟ از نظر رعایت مقررات قانون حق این بوده دولت قبلاً پیشنهاد خود را در جهت تاسیس وزارتخانههای جدید به مجلس میداد و بعداً وزیری آن معرفی میشد (صحیح است) چنانکه سابقه هم دارد در ادوار گذشته یعنی دوره عثمان و دوره هشتاد و دو و یازدهم که قرار شد چنین کاری بشود قبلاً لایحه از طرف دولت چه ایجاد و چه تاسیس شده و به مجلس تقدیم و پس از تصویب مجلس شورای ملی به آن عمل گردید. حالا فقط خواستم این موضوع را بفرمایند که آیا این دو وزارتخانه هر دو تاسیس و مشغول کار شده اند یا اینکه یکی از آنها مشغول شده و یکی مشغول نشده از نظر آگاهی مجلس و آقایان نمایندگان خوب است این موضوع را بفرمایند (صحیح است) فعلاً پیش از این عرض نمیکند پس از ندانن جواب این سؤال مجلسی که لازم باشد بنده عرض خواهم رسانید

رئیس - آقای ارکانی

ارکانی - بنده توبه خودم بر آه آقای مؤید احدی و گذار میکنم اجازه بنده هم محفوظ باشد.

رئیس - آقای مؤید احدی

مؤید احدی - عرض کنم که من اول خواستم یک موضوعی را تذکر دهم قبل از اینکه وارد امیض خودم بشوم و آن این است که از تریبون از رؤفا در مذاکرات بگوش خورد و صحبت اقلیت و اکثریت شد همجو چیز دیگر در مجلس نیست (نمایندگان - صحیح است) همه یکی هستند و اقلیت و اکثریت در این نیست و همه هم میفرمایند کار کنیم

را چه به برنامه صحبت کنید خارج از موضوع است - بعضی دیگر از نمایندگان - حرف بزرگ وزیر خارجه میگوید در ماه ژانویه ...

صورتی - آقای وزیر خارجه بیستند

مویلاحمادی - بنده عقیده‌ام این است که در سه به از اول جنگ لاجلاً با بیابردن اینجا بخوانند. (نمایندگان با همهمه - اینجا مورد تبادر - این حرفها یعنی چه) با بیابردن نوبت کمیسیون ...

وژیس - آقای مؤید راجع به برنامه صحبت کنید.

مویلاحمادی - غرض بنده این است که ما از تنبلی الملاح بدارم از فتنابانی اخیر باید مجلس را مطلع کنند که چه شد اینطور شد. عرض کنم یکی از موضوعات دیگر که بنده میخواستم بمرس برسانم موضوع عایدات شرکت نفت جنوب است (بعضی از نمایندگان - آقا در برنامه صحبت کنید) تا زمانیکه امریکاییها در رأی عالی ایران شرکت بردند عایدات نفت جنوب جزو سایر عایدات کشور و جزا بودجه مملکتی جمع و خرج میشد گویا ۱۳۰۴ است که عایدات نفت جنوب ... (دکتر جوان - از برنامه صحبت کنید این خارج از موضوع است) آقای این خارج از موضوع است حساب نفت جنوب را از دولت میخوانم؟ برنامه چیست؟ چون این در برنامه شان نیست من هم باید سکوت کنم ...

وژیس - البته باید رعایت برنامه را بکنید.

مویلاحمادی - بسیار خوب ولی این را در برنامه شان نوشته اند و بنده باید بگویم در بودجه عایدات نفت جنوب هم جزو ذخیره است و در تبصره هم یک میلیون برای خرید مهمات. در این سالهای اخیر یعنی ۱۳۳۸ و ۳۹ و ۴۰ و ۴۱ عایدات ما منجز است یعنی سالی چهار میلیون لیره است بر حسب قرارداد اخیر عایدات سابق را هم هر سال صورت دادند مرکب هست لکن خرج آنها معلوم نیست چون جزو بودجه نیامده و دولت اطلاع نداده بنده از هیئت دولت تقاضا میکنم

وزیر بازرگانی ذکر بدهم و آن اینست که در نتیجه این فرس‌مقرری که در مملکت ما پیش آمده است و مواسی که در روابط بین شهرهای داخله و خارجه پیش آمده است یک بحران زیادی در وضع تجارت پیش آمده است و یک شکل غریبی برای تجارت و اقتصادات ما پیدا شده است که بکلی دست و پایی ندارد مرته شده است شاید یک تاجری درلاری دارد موجودی دویادار دارد چنی در خراسان دارد در تبریز دارد اما بهوشاند بیابرد پانینجا بانک هم یک طلیی از او دارد مطابق قانون پیروست میکند و در نتیجه تجار و دستکش میشوند و بنده عقیده‌ام این است که آقای وزیر بازرگانی بطور فوریت این مسئله را محلی براریند و یک دوراوتوریم و یک مهلتی بدهند مگر آنها بتوانند کارهای خودشانرا انجام بدهند تا این که وضعیت صورت عالی بر گردد و روابط شهرهای ملی فرار شود. این هم یک عرض بنده بود که لازماً بنده به آقای وزیر بازرگانی عرض کنم. موضوع دیگری که چند نفر از آقایان هم مذاکره فرمودند و بنده لازماً بندهم ذکر بدهم راجع به پولها و جواهرانی است که میگویند پادشاه سابق در خارج دارد که آرا هم باید هیئت دولت یک تصمیمی بگیرد که اینها هم منظور که آقای دیستانی فرودند جزء دارائی (تبرستان) منقول سیرده شود و به مملکت عاید شود چون اگر این ثروت از این کشور خارج شود یک ضرر فاحشی به دولت و مردم وارد میشود البته اینجا باید گفت که این است که مایه دولت داریم و نظر موافق و مخالفی هم در کار نیست بقیده بنده فقط ذکر است و مطابق نظامنامه مخالف و موافق مداریم صحبت کنیم اینجا نوفانی است که ما از دولت داریم هم همین نوفانی است که در پروگرام داده اند اگر دیدیم انجام کردند که چه بهتر اگر انجام نکردند باز استیضاح است - در سؤال است و دست ما باز است استیضاح میکنیم. عدالت نمایندگان - مذاکرات کافی است. عدله دیگر - کافی نیست.

وزیر بازرگانی ذکر بدهم و آن اینست که در نتیجه این فرس‌مقرری که در مملکت ما پیش آمده است و مواسی که در روابط بین شهرهای داخله و خارجه پیش آمده است یک بحران زیادی در وضع تجارت پیش آمده است و یک شکل غریبی برای تجارت و اقتصادات ما پیدا شده است که بکلی دست و پایی ندارد مرته شده است شاید یک تاجری درلاری دارد موجودی دویادار دارد چنی در خراسان دارد در تبریز دارد اما بهوشاند بیابرد پانینجا بانک هم یک طلیی از او دارد مطابق قانون پیروست میکند و در نتیجه تجار و دستکش میشوند و بنده عقیده‌ام این است که آقای وزیر بازرگانی بطور فوریت این مسئله را محلی براریند و یک دوراوتوریم و یک مهلتی بدهند مگر آنها بتوانند کارهای خودشانرا انجام بدهند تا این که وضعیت صورت عالی بر گردد و روابط شهرهای ملی فرار شود. این هم یک عرض بنده بود که لازماً بنده به آقای وزیر بازرگانی عرض کنم. موضوع دیگری که چند نفر از آقایان هم مذاکره فرمودند و بنده لازماً بندهم ذکر بدهم راجع به پولها و جواهرانی است که میگویند پادشاه سابق در خارج دارد که آرا هم باید هیئت دولت یک تصمیمی بگیرد که اینها هم منظور که آقای دیستانی فرودند جزء دارائی (تبرستان) منقول سیرده شود و به مملکت عاید شود چون اگر این ثروت از این کشور خارج شود یک ضرر فاحشی به دولت و مردم وارد میشود البته اینجا باید گفت که این است که مایه دولت داریم و نظر موافق و مخالفی هم در کار نیست بقیده بنده فقط ذکر است و مطابق نظامنامه مخالف و موافق مداریم صحبت کنیم اینجا نوفانی است که ما از دولت داریم هم همین نوفانی است که در پروگرام داده اند اگر دیدیم انجام کردند که چه بهتر اگر انجام نکردند باز استیضاح است - در سؤال است و دست ما باز است استیضاح میکنیم. عدالت نمایندگان - مذاکرات کافی است. عدله دیگر - کافی نیست.

وژیس - عرض کنم مطلقاً که بقیده بنده تذکرش ضروری و لازم است در خصوص یک قسمت از فرمایشات حضرت آقای دانشی بود راجع به مهمات و مویسیون (همهمه نمایندگان - در برنامه صحبت کنید) (عده از نمایندگان - مذاکرات کافی است) اجازه بدهید بنده عرضها بکنم جواب این مطلب گفته شود که هیچوجه منو از آنچه که من اطلاع دارم یک نامه اتی تا سرزور برده شده و در این موضوع سوء تفاهی ایجاد نشود بنده خواستم این موضوع را تذکر بدهم و دولت هم با این ذکر بنده کمال موافقت را دارند (عده زیادی نص بندهم گمان (با همهمه) - از آقایان است) بنده متذکر میکنم که بیستم که بگویند این جزو بنگو یا این جزو بنگو.

وزیر دادگستری - تذکرانی که نمایندگان محترم بدهند ما در نظر نمیگیریم و آنچه هم که فراموش کرده باشم سعی میکنیم که جبران کنیم و بسو فاجرا بکناریم. اما در ضمن مذاکراتی که میشود بنده میبینم بظاهرانی که مایه بندهم آقایان توجه میکنند یکی مطالبی از طرف بعضی از آقایان نمایندگان گفته میشود که صرفاً مبتنی بر یک اشتهاوات و ابراجیبی است که مآخذ و نهائی ندارد و در حضور مجلس گفته میشود که اصفاً بایستی گفته شود مثلاً راجع به مهمات که آقایان گفتند این مطلب اساساً اصلی ندارد و صحت ندارد و آقایان هم بایبایستی بگویند (صحیح است - صحیح است) و یکی هم موضوع جواهرات است که این جا مکرر صحبت شد و در مجلس هم آقایان نمایندگان محترم تصدیق کردند و کمیسیون مین کردند و آقایان میدانند و از هم دران که این جواهرات یک ترتیب منطقی داشته است

وژیس - اجازه میفرمایید بنده توضیح عرض کنم بوی

و یا این ترتیب ممکن بوده است که جیب و میلی بشود و جلاهم آن کم میسوی که همین کرده اند برود برسی میکنند تعلیقات بعمل می آورد ثبت دارد، صورت دارد، دفتر دارد، کتابچه دارد به از امروز نه از فردا روز از سالیان دراز این آقایان میروند بیفتند مطالعات میکنند آنوقت معلوم خواهند شد که این مطلب محبت ندارد (صحیح است) مسئله دیگری که این جا تذکره دارد در راجع به مسئله مالکیت بود اینهم مثل مطلب دیگر که بنده اسمش را دبیرم اگر این مطلب برای خوبی من می گویند شده بود بدیست ولی در وقت رسمی خوب نیست که گفته شود در قسمت مالکیت و املاک و اینها بنده اینجا سر میآید کنم و استناد را هم سر میآید بخوابم و ضرور میکند فریضی هم که تذکر کرد برای رسیدگی باین کار جلد شده است نگرانی برای این کار نیست که گفته شود مالک کسی به صاحبش بر میسرود یا غیر قیلاکت و بازم تهریح میکند اگر معلوم شد مالکی ملک است باید البته پس از رسیدگی به او داده میشود (صحیح است) بکنی هم موضوع زندانیان بود که اینجا باز کافر ماجرائی شد اگر آقایان ملایمی ندارند (در صورتیکه اطلاع هم دارند) خوب بود قیلاکت اطلاع میگردد و بعد بک مطلبی را اظهار میدورند که لازم باشد آدم تکذیب کند. آقایان میدانند بعضی اینکه که مامنی صورت صادر شد و وزارت دادگستری پس از اقدام کرد که فاشی غرت نشود و از آن روز تا بحال پس از رسیدگی کس دسته دسته عقول قانون آزاد میشوند با بحال صد نفر، پنجاه نفر، چهل نفر، بیست نفر تریب آید (صحیح است) و اینها بنده بیرون و اگر آقایان آشنائی داشته اند میدانند (ولایت آشنائی هم داشته اند) بیرون آمده اند و معیادام که چرا قلب دبیر مایند. عرض کنم راجع به آزادی فکر و آزادی تجرید آقایان خوب توجه دارند باینکه این هیچ مانع و دولتی برای آزادی جز اند و آزادی افکار بدست و به هیچوجه سانسوری در کار نیست و مطالب آزادانه در جز اند نوشته میشود و کسی مانعی از آنها بعمل نمیدارد و فرسی هم از آزادی افکار نیست اینجا گفته شد که فرس دارند ولی

مصلح کشور همگی تردید با دولت شاه که منافع ایران با منافع آنها ارتباط دارد داشته باشد.

بعضی از نمایندگان - توزیع شده و زده ام آقایان هست احتیاج بخوانند ندادند.

رئیس - آقای اوار.

آوار - اولاً برای توجه دادن آقایان عرض میکنم که مسلماً ملت پشتیبانی از دولت دارد و کلاً هم حفظ میکند مصلحت را و مصلحت را هم میداند نه اینکه خیال کند که این ملت مثلثی است که دعاد غیر مصلحت را میداند و جز برایت را هم کلاً مواظبتند ولی یک موضوعی است که همه میدانند بیست سال است آدم نقشه باند یکدفعه بآب رسیده است بر مایلند آقایان فقور میشوند بیست سال ما زیانمان داشته قلمها شکسته در خانه در ریخته هستند حالا خدا خواست فریضی شد در زمان این پادشاه که ملت آقایان شدند دردهای که سالها در دل بود الحمد لله میخوانند بیانند در این مجلس شورای ملی بیان کنند نه این که آقای وزیر چنگک توجه دارند که از بیست خراج نشود غیر تمام متوجه هستیم و از مصلحت سیاست هم خارج میشود و حفظ شمار هم میکنیم و شاه را مثل چاهانف دوست داریم حمایت حالا میتوانیم بگوئیم که آقایان در این مدت این دردها را داشته اند معذرا بود که حرف میخوانیم تریب آقایان عرض شده است و در خلاف واقع تعبیر میکردند و جواب میدادند و بنده جرئت ندانتم که بگویم آقایان این جور نکولید (وزیر دادگستری - این را تکذیب میکنم) اهرم جرئت ندانتم شما ندیدید که آتش چانگکاز و بلای خانه بر انداز تا چه اندازه ماها را مثل مرغ متفارشکسته دوست و یار به دروغ آهتین گرفتار کرده آه و ناله همجو مرغی چه خواهد بود پس بنابر این اگر من بیزید این مرغ دست و پائی میکند صورت نظر عالی که یک نظر عالی است یا سوء اعمال باشد این چه موضوع - موضوع دولت است که فوای این ملک دولتم است یک قوه عالمه است و یک قوه عالمه قوه عالمه را تعبیر به مجلس شورای ملی میکنند و قوه عالمه را به هیئت دولت

و این دو قوه باید با هم کار کنند و با هم موافق باشند تا بتوانند مجلسی را از حیض مذلت به مقام ارج و برافرو برسانند خوشبختانه جرئت این چند ساله اخیر احزاب را ازین برود یک کاری کرد که تمام ماها بحمد الله موافق شدند که تمام ماها می فهمیم آزادی چه چیز است می فهمیم که استقلال چه چیز است می فهمیم که وزرای مسؤل چه چیز است می فهمیم که مجلس شورای ملی چه چیز است در این باب کله داشته باید فقط یک قدری بیشتر به مجلس شورای ملی تشریف بیاورید و زیاد شما از مجلس دور فریود - موضوعی که بنده لازم دیدم عرض کنم در بر نامه هم ندرایند. معذرا است که فراموش ولایات ایران قاصر - وزیران - خراسان - کرمان اشخاصی را در این جا آورده اند این اشخاص را هیچ برنده اند در محکمه که این بکنند که این خان بد بخت چه نصیر دارد با این ملاک بیچاره چه نصیر دارد آهالی که در محس بودند تکلیف آنها معلوم شد ولی آن خان ها و بیگ های که تحت نظر هستند چه کنند تکلیف آنها را همین کنید تمام این بیچاره ها تاجر و زارع هستند اگر بر کرده بیولانستان و لایانستان را آباد میکنند آنوقت با قوه قاهره بود که میخواست تمام چیزها سر کمر داده شود این هم یک موضوع بود که بنده میخوانم آقایان در نظر بگیرند و در این خصوص با مطالعه بکنند که این عرض بدون غرض و بدون مرض بنده را تحت نظر بگیرند و این بیچاره های که از لشکری و کشوری سالهای سال از خانه و لاله خود سر - سر کردان دور بران بوده اند دعا کنند. موضوع دیگر این که مملکت را که شما خوردن اعتقاد دارید ما هم معتقد باین اصل اسلامی هستیم که مالکی را نمیشود تصرف کرد مگر با اجازه و رضایت و قبل از مالک خودمان دیدیم و شنیدیم که این مالک نامش با کراهت گرفته شد است آقای وزیر دادگستری بر مایلند این ثبت اسناد درش تجدید نظر بشود خدا شاهد است عقیده بنده این است که این اوراق ثبت اسناد را نسبت باین املاک باستانی بکنی بشوند و یک طرح قانونی در این باب

خیر علاوه بر اینکه از آزادی افکار فرسی در کار نیست خیلی هم طالب آزادی افکار هستیم زیرا فرسی در صورتی است که خود را برده در کار بنده ولی آزادی افکار با اجراء دهنده و باوغ باید اعمال شود (صحیح است) عرض کنم یک مطلبی اینجا گفته شد که بنده با اجازه آقایان عرض میکنم که نعمت است و آن مسئله اعمال نفوذ در آراء و فتاوت است بنده خودم الاث متجاوز از یکسال و نیم است منهدی این کار هستم و تصور میکنم که یک نفر قضی و یک نفر از متداین پیدا بشود که بگوید اعمال نفوذ در کار یک نفر از فتاوت شده است انما ملهم لکنین فتاوت و وقتای خوردن را (صحیح است) تذکرانی که آقای مؤید اجدی دادند اگر چه مربوط به بر نامه بود با اجازه خودتان عرض میکنم که البته انتظار این قبیل تذکرات را هم از مجلس داریم و قبول هم میکنیم اما در بر نامه تذکرای بنده و مورا توریم اینجا چیزی بود که در بر نامه تذکرای بنده بکنیم اینجا یک مطلبی است که در موقع خودش ممکن بود تذکره داده شود و دولت هم البته مطالعه میکند و می آورد و آقایان مطلع میشوند برای این که موضوع عایدات نفت را در بر نامه نمی شود کنجها مگر در قسمت بودجه که راجع به بودجه ها هم در بر نامه گفته ایم که ما تجدید نظر میکنیم و می آوریم و آقایان هم در این جا ملاحظه میفرمایند اگر دیدند بود ایراد میکنند اگر هم بود که دیگر اختلاف نظری در بین خواهد بود. (صحیح است)

عده از نمایندگان - مذاکرات کلی است.

جمعی از نمایندگان - کلی نیست.

مواظقین بر خیزند (انگلیز بر خاستند) تصویب شد - بر نامه کلینت آقای فروغی نخست وزیر قرائت میشود: بر نامه هیئت دولت همان است که اصول آن در ضمن تعلق اعلیحضرت همایون شاهنشاهی در مجلس شورای ملی تصادف شده است و تفصیل آن از فرزان زیر میآید:

۱ - در سیاست خارجی دولت موصوم است با رعایت کمال

بیاورید بهجاس و اینها را اصلاح بکنید کدام يك از این اشخاص این املاک را به میل و رضا داده اند خانواده‌ها ازین وقت است تا این املاک بدست آمده حلالا چه ورقه مالکیتی ورقه مالکیت دارد و ثبت شده است و هر ثبت اسناد خوده است یعنی چه ۱۱ يك طرح قانونی بیاورید به مجلس و برای خاطر این که منقسم از این مردم برود و این مردم از این پادشاه از این مجلس از این وزراء را بشنوند آنچه که از آنها بزرگ برده اند بپوشانده بدهند خدا میداند که چه ناهالهائی را خراب کرده اند و بقدردان مردم و خیر ندادند این صحت عین است و حقیقت محض است استعدا میکنند در این باب بگلگوانی به مجلس بیاورید و اکثریت مجلس هم هستند و یا شما کذب میکنند که این بیچاره ها را نجات بدهید - موضوع دیگر اینکه آقای وزیر فرهنگ شما صدیق بکنید که عنوان فرهنگی که ما علم میگوییم عنوان علم از این دیستان ها و دبیرستان و دانشگاه و وقته است و تمام عنوان تریب شده است و روزی و گردش و دیگر علم در دبستانها و دبیرستانها عنوانی ندارد امروز پس من آمده است می گوید بیست تومان پول کتاب بدهید بیازده تومان ماهیانه ماه اول دوم و یکم و یک وقتی میکنند بمعارف مالیت تحصیل نکنید ولی حالا با این همه معارف پروری که میگویند و معارفی که تحصیل کرده اند آنچه با این وضع تریب چه سودی دارد بچه مرا من بوش میدهم ولی سایرین را هم فکری بکنید که معارف ایران از این خیلی درده است که معارف ما معارف ایران که فضلا وحسبا و دانشمندان از این مملکت بیرون آمده اند حلالا مقام علمیش کدام است این است که خوب شناسا میکند با خوب ورزش میکند یا خوب میخندد (خنده حضار) واقعا این درد بیدرمانی است -

بیات - بنده اخطار قانونی نظامنامه دارم -

رئیس - بفرماید -

بیات - این برنامه دولت را با باستی يك ماده فرس کرد

با يك موادی اگر يك ماده فرس شود که مذاکرات کلمات

کرد و باید رأی گرفته شود (عده از نمایندگن گفت - يك

رئیس - دو آئین با برنامه دولت بر خیزند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد -

پسینی از نمایندگان - باورقه رأی بکنند -

رئیس - کسی تقاضا کرده بود

هالك مدعی - اجازه میفرماید -

رئیس - بفرماید -

هالك مدعی - اولاً بقصد بنده برنامه دولت دارای موادی است و ماده واحده بود ملاحظه که موافقی که آقای اعتبار صحبت میکردند آقایان تذکر میدادند که در مواد باید صحبت کرد و باشانده در برنامه دولت ذکری از ماده واحده نشده که چیز مهزه داشته باشد و اشخاص هم در مواد پیشنهادهایی کرده اند که یکی از آنها خود بنده هستم که در ماده ۲ و ماده ۳ پیشنهاد داده ام که تیسره حالی الحاق شود و پیشنهادهایی که بنده داده ام نشان میدهد که خواننده و پیشنهادت سایر آقایان هم خوانده شود و توضیحات لازم داده شود و بعد از آن رأی گرفته شود -

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - بنده عقیدام این است که مذاکرات بقدر کافی شد و تذکرانی که لازم بود همه بدولت داده شد بجز آنکه به برنامه هم رأی گرفته شد و تصویب هم شد و این که آقای مدعی ملاحظه اظهار فرمودند که این برنامه دارای مواد است این برنامه موادی ندارد (هالك مدعی - چرا نوشته است يك و دو و سه -) این تقسیم بندی است در برنامه که چند جور مطلب است در این موضوع و اینها ماده میشود (پسینی از نمایندگان گفت - ماده است - پسینی دیگر از نمایندگان گفت - این قانون لیست که ماده داشته باشد و بتوان است بآن تیسره حالی اضافه کرد نظر بنانی هم که آقایان دانستند دادند و تذکرات را هم دولت قبول کرد بنا بر این دیگر این تغییرات بنظر صحیح نمی آید -

رئیس - خیلی غریب است که گفته شد مذاکرات کافی است و بعد از آن سی نفر وقت میخواهند رأی به کفایت مذاکرات داشته باشند بعد از آن دیگر موادی ندارد لز آن

طرف گفته شد که این يك ماده است و بآن يك ماده رأی گرفته شد و تصویب کردید هر ساعت که بشود تغییر رأی داد (صحیح است) اگر ایشاندر باشد هیچوقت تمام نمیشود ملاحظه رأی که داده اند برنامه تصویب شد - آقای وزیر دادگستری -

وزیر دادگستری - برنامه که دولت پیشنهاد نموده البته قانون لیست که قابل امضا تیسره بانبار تفکیک مواد باشد اگر قفرانی ذکر شده است در برنامه برای اصلاح مطلب و بیان مطلبی است که بآن عمل میشود و سابقاً امرها هم به نظر دارم همین طور بوده است (صحیح است) و در حقیقت برنامه دولت يك ماده واحده تلقی میشود و جای این لیست که بعد از آنکه مذاکرات کافی شد بگویم تیسره حالی بآن اضافه نمود یا مواد سخفانی است که وارد جزئیاتی بشود اگر چه برای دولت فرقی نمیکند هر طور که نظر آقایان نمایندگان محترم باشد و مقررات مجلس اجازه دهد ملاحظه عمل شود عده زیادی از نمایندگان - رأی گرفته شد

وزیر دادگستری - البته تصور میکنم رأی که آقایان داده اند رأی قطعی است ایشان فرماید که مالکیت خودم را بدانم که این رأی اعتماد بدولت است (جسی از نمایندگان گفت صحیح است - رأی اعتماد است) با اظهار نظری که آقایان فرمودند و همان رأی به برنامه رأی اعتماد بدولت تلقی شد برای بنده میباید بقی میباید که تفکر کنم از اظهار همگامی و همراهی که آقایان با دولت دارند و ما هم تذکرانی که آقایان محترم دارند البته در نظر میگیرم که در موقع خودی بوقوع اجراء گذاشته میشود (پسینی از نمایندگان گفت - رأی اعتماد با ورقه گرفته شود) برای اینکه مطلب بهتر واضح شود البته هر طور مقررات مجلس اجازه دهد عمل فرماید دولت هم حرفی ندارد

رئیس - این سابقه ندارد که يك مرتبه رأی گرفته شود به مطلبی و تصویب شود در مرتبه مذاکره شود و نشانای رأی شود - آقای صولی

صولی - البته مطلب گفتنی خیلی زیاد است و ملاحظه

که بپوشی رفتاری بنده فرمودند ماها هم مطالبی داریم ولس
 بهبخواهم این لافوتی که ممکن است صرف انجام کارهای
 خیلی لازم می شود صرف اظهار مطالب بشود و همه ما ها
 بهخوبی میدهم که موقیبت کشور ما خیلی خیلی با اینکاست
 (صبح است) ما کارهای خیلی زیادی داریم که اگر شب هم
 بخوابیم و کار کنیم و ژو کم کار کردیم حالا که برنامه دولت
 همانطور که آقای وزیر دادگستری فرمودند قانون بیست و نول
 فقرانی داشته است که تمامش هم درش مذاکره شد فقط برای
 اینکه معلوم شود بدولت جانبر کی و اوائلی است و کی نظر موافق
 بدردنقائنا می کشند برای باره که گرفته شود هر کس میخواهد
 رأی میدهد هر کس که میخواهد رأی میدهد.

رئیس - آقای اورنگ.

اورنگ - (خطاب به آقایان نمایندگان) - شماره از
 صحبت خود بیشتر دوست دارم بهوت حرف زدن هم ندارم بر نامه

تصمیم قانونی

دائر به تصویب برنامه کابینه آقای محمد علی فروغی نخست وزیر

مجلس شورای ملی در جلسه اول بهر ماه ۱۳۲۰ بر نامه کابینه آقای محمد علی فروغی نخست وزیر تصویب نموده است.
 این تصمیم در جلسه اول بهر ماه یک هزار و سیصد و بیست و نهمین جلسه شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

را هم که رأی دادید و تمام شده حالا اگر اجازه میدهم که
 بنده دو کلمه حرف بزنم (چمی از نمایندگان کان - خیر) حالا
 که اجازه نمیدهم ما بنده عرض ندارم.
 رئیس - رأی با ورتقه مقدمه ای دارد یا باید خود دولت
 نشان کند یا پنج نفر از آقایان نمایندگان و بعد از آنکه
 مذاکرات کافی شد و هیچکس هم نشان نکرد بنده رأی گرفتن
 و اکثریت هم حاصل شد و معلوم شد که مجلس موافق است
 و برنامه دولت هم با اکثریت قبول شد (صبح است) و امیدواریم
 مخالفی هم نباشد و دولت هم شروع کار شود.

۵ - موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه

رئیس - اگر اجازه میفرمائید جلسه را ختم کنیم
 (صبح است) جلسه آینده روز یکشنبه ششم مهر سه
 ساعت بعد از ظهر دستور لوائح موجوده
 (مجلس هفت ساعت و سه ربع بعد از ظهر ختم شد)
 رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری